

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА РАДА

Третя сесія VIII скликання

Р І Ш Е Н Н Я

23.09.2021

Ужгород

№ 381

Про Програму боротьби з карантинними рослинами у Закарпатській області на 2021 – 2025 роки

Відповідно до статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законів України: «Про карантин рослин» від 30.06.1993 №3348-ХІІ, «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.2005 №2807-IV, «Про захист рослин» від 14.10.1998 №180-XIV, «Про охорону земель» від 19.06.2003 №962-IV, наказів: Мінрегіонбуду України від 10.04.2006 № 105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України», Мінагрополітики України від 27.01.2005 №40 «Про затвердження Інструкції з виявлення, локалізації та ліквідації вогнищ карантинних бур'янів», з метою впровадження комплексу ефективних заходів з виявлення, локалізації та ліквідації вогнищ наявних карантинних рослин, у тому числі амброзії полинолистої, на території області обласна рада **в и р і ш и л а:**

1. Затвердити Програму боротьби з карантинними рослинами у Закарпатській області на 2021 – 2025 роки (додається).

2. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступника голови обласної ради та постійну комісію обласної ради з питань екології та використання природних ресурсів.

Голова ради

Олексій ПЕТРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення обласної ради
23.09.2021 №381

ПРОГРАМА
боротьби з карантинними рослинами у Закарпатській області
на 2021-2025 роки

1. Загальні положення

Програма боротьби з карантинними рослинами у Закарпатській області на 2021-2025 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до Законів України: «Про карантин рослин» від 30.06.1993 №3348-ХІІ, «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.2005 №2807-ІV, «Про захист рослин» від 14.10.1998 №180-ХІV, «Про охорону земель» від 19.06.2003 №962-ІV, наказів: Мінрегіонбуду України від 10.04.2006 № 105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України», Мінагрополітики України від 27.01.2005 №40 «Про затвердження Інструкції з виявлення, локалізації та ліквідації вогнищ карантинних бур'янів».

Необхідність розробки Програми зумовлена відсутністю комплексної системи боротьби з карантинними рослинами, у тому числі з амброзією полинолистою, що наразі доволі поширена на території області, негативно впливає на довкілля та стан здоров'я мешканців.

Карантинні рослини – це особливо шкідливі адвентивні види, яких немає на території країни або вони наявні обмежено і чисельність яких регулюється спеціальними заходами.

Поширеними в області є амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia*), борщівник Сосновського (*Heracleum sosnowskyi*), гірчак японський (*Fallopia japonica*), шириця звичайна (*Amaranthus retroflexus*), аморфа куцова (*Amorpha fruticosa*) та інші.

Карантинні рослини, у томі числі амброзія полинолиста:

- швидко розповсюджуються, витісняють інші види та засіюють нові території (за відсутності стримуючих факторів (хвороб та шкідників);
- засмічують вулиці та подвір'я, узбіччя доріг, залізничні насипи, береги річок, пустирі;
- створюють неестетичний, занедбаний вигляд територій парків, скверів та інших зелених зон міста;
- надмірно висушують й виснажують ґрунти (при великому забур'яненні).

Крім шкідливого впливу на культурні рослини, карантинні рослини негативно впливають на здоров'я людини. Пилок рослин з роду амброзія є сильним алергеном і викликає алергічні захворювання (бронхіальна астма, алергічний риніт, атопічний дерматит, контактні дерматити). У фазі цвітіння

амброзія виділяє велику кількість сапоніну, що викликає алергію у багатьох людей.

Залишаються високими показники захворюваності на алергологічну патологію серед населення, яка зумовлена шкідливим впливом пилку карантинних рослин, в тому числі амброзією полинолистою. Лікування алергії, спричиненої пилом амброзії, тривале і не завжди успішне.

Програма спрямована на вирішення проблеми поширення карантинних рослин на Закарпатті, залучення до цього суб'єктів господарювання, підприємств та установ усіх форм власності.

2. Мета Програми

Метою Програми є впровадження комплексу заходів із виявлення, локалізації та ліквідації вогнищ карантинних рослин у Закарпатській області, приведення в належний фітосанітарний та естетичний стан території, а також зменшення кількості випадків захворювання на алергію серед населення.

3. Обґрунтування шляхів і засобів реалізації Програми

Враховуючи біологічні особливості карантинних рослин, для ефективної боротьби необхідно запровадити у Закарпатській області комплексне застосування механічного, хімічного та фітоценотичного методів:

- 1) Механічний метод – систематичне (3-4 рази) скошування рослин амброзії полинолистої та інших карантинних рослин з початку вегетації (квітень-травень) до цвітіння (кінець липня – початок серпня) або виривання з корінням.
- 2) Хімічний метод – застосування для обприскування карантинних рослин безпечних засобів, які інгібують ріст та розвиток карантинних рослин.
- 3) Фітоценотичний метод – знищення рослин амброзії на засмічених ділянках шляхом переорювання ґрунту з подрібненням рослинних решток та наступним висівом на цих ділянках багаторічних злаково-бобових травосумішей або газонних трав чи розстиланням газонних рулонів.

Штучне створення заростей багаторічних трав сприяє пригніченню осередків амброзії та інших карантинних рослин. У зв'язку з тим, що багаторічні трави повільно ростуть у перший період вегетації, найбільш ефективним є поєднання попередньої обробки ґрунту для знищення вегетуючої амброзії з наступним посівом багаторічних трав і травосумішей в оброблений ґрунт. Підбір трав для посіву проводиться з урахуванням умов зони вирощування і умов міста.

Для ефективної боротьби з карантинними рослинами необхідно не тільки комплексне застосування механічного, хімічного і фітоценотичного методів, а й підвищення відповідальності за неналежне утримання земельних ділянок їх власниками та орендарями, прилеглої території – суб'єктами господарювання усіх форм власності, ОСББ. Очищення земельних ділянок та прилеглих територій сприяє зменшенню площі розповсюдження карантинних рослин і зниження їх негативного впливу на довкілля.

Для досягнення мети Програми необхідно:

- вчасно проводити комплекс заходів із виявлення, локалізації та ліквідації вогнищ амброзії та інших карантинних рослин в місті із застосуванням механічного, хімічного та фітоценотичного методів;
- привести у належний фітосанітарний та естетичний стан території зелених зон міста;
- поліпшити управління зеленими зонами міста;
- забезпечити комунальні підприємства міста необхідною кількістю:
 - спецтехніки та обладнання – для забезпечення ефективної боротьби з карантинними рослинами;
 - безпечних хімічних засобів, які інгібують ріст та розвиток карантинних рослин;
 - насіння багаторічних злаково-бобових травосумішей та газонних трав;
- посилити контроль за доглядом та належним утриманням підприємствами, установами та організаціями (незалежно від форми власності) земельних ділянок, що є у їх власності чи користуванні, у тому числі за знищенням на них карантинних рослин;
- регулярно впроваджувати соціальну просвітницьку кампанію щодо шкідливості амброзії та інших карантинних рослин, необхідності боротьби з ними;
- проводити просвітницькі заходи та роз'яснювальну роботу у навчальних закладах, зокрема щодо розпізнавання амброзії, методів боротьби та симптомів алергії.

Строки та етапи виконання Програми:

- I - й етап: 2021 рік
- II-й етап: 2022 -2023 роки
- III– й етап: 2024-2025 роки.

Заходи з виконання Програми боротьби з карантинними рослинами у Закарпатській області на 2021-2025 роки та показники результативності затверджуються щорічно при формуванні обласного бюджету та програми соціально-економічного розвитку області.

5. Ресурсне забезпечення виконання завдань Програми

Фінансування Програми здійснюватиметься згідно з планом заходів на її проведення, що затверджується щорічно окремим рішенням обласної ради, в межах асигнувань, передбачених бюджетом шляхом спрямування коштів відповідним виконавцям, та з інших джерел, не заборонених законодавством.

У ході реалізації заходів Програми можливі коригування, пов'язані з фактичним надходженням коштів на реалізацію розділів Програми, уточненням обсягів робіт, і виходячи з реальних можливостей бюджету.

6. Очікувані результати виконання Програми

Виконання Програми дасть можливість забезпечити:

- зменшення в області площі зараження карантинними рослинами, у тому числі амброзією полинолистою;

- поліпшення фітосанітарного та естетичного стану територій;
- зменшення кількості випадків захворювання на алергію серед населення;
- підвищення рівня обізнаності населення про карантинні рослини та методи боротьби з ними.

7. Контроль за виконанням завдань Програми

Організаційне забезпечення реалізації Програми і контроль за виконанням передбачених Програмою заходів здійснює департамент екології та природних ресурсів Закарпатської обласної державної адміністрації.

Головний розпорядник програми готує та подає за підсумками року на розгляд сесії обласної ради звіт про стан її виконання.

Збір, узагальнення та аналіз даних про виконання запланованих заходів Програми здійснюється департаментом екології та природних ресурсів облдержадміністрації щомісячно.

Контроль за використанням бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення виконання Програми, здійснюється у встановленому законом порядку.

Результативність реалізації Програми й оцінювання ефективності виконання її заходів визначаються на основі таких індикаторів:

- площа розповсюдження карантинних рослин (га);
- площа оброблення карантинних рослин механічним методом (га);
- площа оброблення карантинних рослин хімічним методом (га);
- площа оброблення карантинних рослин фітоценотичним методом (га);
- кількість хворих (осіб) на алергічні захворювання, які звернулися до лікаря.

Ресурсне забезпечення Програми

Обсяг коштів які пропонується залучити на виконання програми (тис. грн.)	Етапи виконання програми					Усього витрат на виконання програми, тис. грн.
	I етап	II етап		III етап		
	2021р.	2022р.	2023р.	2024 р.	2025р.	
Обсяг коштів усього, у тому числі:						
державний бюджет	-	-	-	-	-	-
обласний бюджет	-	-	-	-	-	-
міський бюджет	-	-	-	-	-	-
не бюджетні кошти	-	-	--	-	-	-

Заступник голови обласної ради

Василь Іванчо

**Заходи
з виконання Програми боротьби з карантинними рослинами у
Закарпатській області на 2021-2025 роки**

Заходи	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Необхідний обсяг фінансування, тис. грн				
			2021	2022	2023	2024	2025
1. Забезпечення виконання та проведення заходів проти карантинних рослин підприємствами, установами, організаціями та закладами, незалежно від форми власності							
Створення постійної робочої групи з координації проведення робіт зі знищення карантинних рослин	Жовтень 2021 року	Обласна державна адміністрація					
Забезпечення організації проведення обстежень з метою виявлення вогнищ, створення та оновлення карт розповсюдження карантинних рослин з визначенням їх площ	Щороку, травень - червень	Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації					
Організація роботи телефонної «гарячої лінії» по боротьбі з карантинними рослинами, метою якої є виявлення місць, де росте амброзія	Щороку, травень - червень	Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації					

Забезпечення організації проведення робіт щодо локалізації і ліквідації карантинних рослин у межах закріплених за власниками та орендарями територій та у приватному секторі	Щороку травень - жовтень	Відповідні структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, ОТГ					
Залучення (до початку цвітіння амброзії) населення для проведення робіт зі знищення карантинних рослин на власних ділянках/садибах, та в разі не виконання зазначених робіт, накладення на порушників адміністративних стягнень	Щороку травень - серпень	Відповідні структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, ОТГ					
Направлення повідомлень в письмовій формі підприємствам, організаціям, установам та закладам про необхідність очищення від карантинних рослин відведених, закріплених та прилеглих територій	Щороку, травень - червень	Відповідні структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, ОТГ					

Проведення робіт зі знищення карантинних рослин у межах відведених, закріплених та на прилеглих територіях	Щороку, травень - червень	Керівники підприємств, організацій, установ, закладів, ОСББ, відповідні структурні підрозділи облдержадміністрації					
Узагальнення інформації, отриманої від підприємств, установ, організацій та закладів про проведену роботу зі знищення карантинних рослин у межах відведених, закріплених та прилеглих територій	Щороку, жовтень	Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації					
2. Виконання комунальним підприємством заходів щодо виявлення, локалізації та ліквідації карантинних рослин в місцях їх розповсюдження із комплексним застосуванням механічного та фітоценотичного методів							
Забезпечення організації проведення обстежень закріплених територій з метою виявлення розповсюдження карантинних рослин з визначенням їх площ та методів боротьби	Щороку травень - червень	Відповідні структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, ОТГ					
Підготовка відповідних документів на фінансування робіт за	Щороку, затвердження бюджету	Департамент екології та природних ресурсів облдержадміністрації					

визначеними методами							
Забезпечення організації проведення робіт щодо локалізації і ліквідації карантинних рослин на закріплених територіях (застосуванням механічного методу – викошування не менш як 3-4 рази за сезон) або застосуванням фітоценотичного методу	Щороку, травень – жовтень	Департамент міського господарства Ужгородської міської ради					
Поновлення порушених ділянок у місцях проведення земляних робіт при будівництві, ремонті, реконструкції комунікацій посівом газонних трав (травосумішей)	Постійно	Відповідні структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, ОТГ					
Інформаційні кампанії (соціальні білборди) для широкої пропаганди серед населення і суб'єктів господарювання важливості проведення заходів зі знищення карантинних рослин	Щороку травень - вересень	Відповідні структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, ОТГ					

Систематичне висвітлення в інформаційних ресурсах виконання заходів щодо боротьби з карантинними рослинами та своєчасне попередження населення.	Щороку, травень - жовтень	Відповідні структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, ОТГ					
---	---------------------------	--	--	--	--	--	--

Заступник голови обласної ради

Василь Іванчо